

Szerkesztési iroda:

Nagyberek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagyberek, 1903.

XXXII. évfolyam. 244. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy órára ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Kedd, október 27.

Tisza István gróf.

Nagyberek, október 27.

A király tegnap megbizta Tisza István grófot a kabinetlakítással s ezzel megtörtént az újabb elhatározó lépés a kibontakozásra.

Tisza István gróf megbízására a politikai világ körülbelül el volt készülve s az ő személye az egész válság folyamán az előtérben szerepelt s nem rajta mult, hogy első megbízása eredménytelenül járt.

Ez az eredménytelenség azonban nem jelentette az ő elejtését s bár ő éppen-séggel nem kereste a válság viszonyokban képzelhetőleg súlyos megbízást, sőt a személyi kérdést ebben igyekezett egész más irányba terelni, a viszonyok végül mégis az ő megbízását érelték meg s Tisza István gróf, mint tegnapi nyilatkozatában is kifejtette, parancsoló kötelességnek tartotta elvállalni a súlyos feladatot.

Hogy mit rejt a jövő? Az ma is nagy kérdés, de hogy Tisza István gróf megbízása mit jelent az ország válságos viszonyai között, azzal tisztában van mindenki. Elég a tegnapi rövid nyilatkozatát elolvasni, a mely az ő egyenes és férfias nyíltságát olyan hűen jellemzi s szinte teljes világot vet arra, hogy mivel jön, mit és miképpen akar.

Tisza gróf nyilatkozatában határozottan kijelentette, hogy a kilences bizottság elaborátumát hozza, lényegtelen módosításokkal, amely módosítások szükségesegek, hogy a szabadelpvűpart kebeléből kormány alakulhasson s az ország az anarkiától és a konfliktus veszélyétől megóvassék.

A kilences bizottság elaborátumát mind maig nem ismerjük. De ha a pártnak kilenc kiváló tagja, azok a férfiak, a kik a korona véleményét ismerik, a szabadelpvűpart bizalmát bírják s a kiknek államférfiúi presztízsét a közvélemény elismeri, egyhangulag megállapodtak valamiben s ezt a megállapodást aránylag lényegtelen módosítással kormányprogrammá teszi meg a deszignált miniszterelnök: akkor lehetetlen feltételezni, hogy ez a program ellentétbe jöhetne a szabadelpvűpártnak felfogásával és tradícióival. S a mily megnyugtató e részben az a tény, hogy a kilences bizottság munkálata lényegében alapja a kormányprogramnak, oly okos és előrelátó az első politikai lépés, a melyet Tisza István gróf tesz, midőn a szabadelpvűpártnak s közvetve az egész országnak alkalmat nyújt összehasonlítani az eredeti szöveget a módosításokkal: a kilencesek eredeti elaborátumát a maga kormányprogramjával.

Ennek az előterjesztésnek most már tehát nyugalommal és türelemmel be kell várni. Akkor lesz itt az ideje annak meritumát vizsgálni, kritika tárgyává tenni s megkonstruálni belőle a kibontakozás valószínűségét vagy lehetőségét. De addig hiba volna Tisza István gróf vállalkozását és a kormányalakításra célzó fáradozásait egyéb, mint tárgyilagos figyelemmel kísérsni. Annál kevésbé lehet oka az ellenzéknek rosszindulattal vagy célszerű hangulatkeltéssel rontani az új alakulatot, mivel Tisza István gróf a maga taktikai programját is becsületes, férfias nyíltsággal megjelöli. Első sorban a változtatási ujonclétszám és a költségvetési felhatal-

mazás megszavazására fog törekedni. Ezen cél békés elérését reméli Tisza István gróf, abban bízva, hogy az általa előterjesztendő program az országban megnyugvást fog kelteni s az ellenzékét is bírja arra, hogy további akadályt ne gördítsen a parlament normális működése elé. S csak ha az ellenzék magatartása tenné elkerülhetetlenné a harcot, akkor fogná azt megküzdeni, de csakis a parlamentáris szellemével megegyező alkotmányos fegyverek igénybevételével. A ki ily nyíltan, ily egyenesen feltárja az ellenzéknek terveit és szándékait, a ki még a küzdelem eshetőségét is számbavéve, eleve leköti magát a parlamentáris szellemnek s az alkotmányos fegyverek használatának, az feltétlenül megérdemli, hogy vállalkozása elé tárgyilagos figyelemmel tekintsenek még az ellenfél is.

Városi közgyűlés.

Nagyberek, október 27.

Nagyberek város képviselőtestülete tegnap tartotta rendes havi közgyűlését, a melyen a képviselőtestületi tagok szép számmal vettek részt s ezuttal meglehetősen élénk érdeklődést tanúsítottak a közgyűlés nagy tárgyhalmazata iránt.

A közgyűlésből külön ki kell emelnünk Oldal Antal felszólalását a városi színház tűzbiztonsága dolgában, amely a legutóbb lefolyt nagy tűzkatasztrófa után igen aktuális és nagyon figyelemreméltó s remélhető, hogy a megnyugtató intézkedések nem fognak elmaradni.

A közgyűlésről egyébként a következő tudósításunk számol be:

A közgyűlésen jelen voltak: Strosz Béla, Pánics Dániel, Halmos József, Reitter Oszkár, dr. Véghe Lajos, Hausladen Mátyás, Jakoby Gábor, Filó Róbert, Giffinger Zsigmond, Mattanovics György, Reháki Béla, Pucs Frigyes, Benkovich Mihály, Szávicz Sándor, Bogécha Márton, Krumenacker Ferenc, Eibeschtz Gerő, dr. Hubert Zsigmond, Oldal Antal, Benkovich Miklós, Szilágyi Albert, Lindhoff János, Kiss Sándor, Schwarz Lajos, Beck Gyula, Bauer Pál ifj., Hoff Nándor, Szabó János, Lesesanszky György, dr. Pollák Viktor, Szabó Albert, Klein Bernát, Hiller László, Lucsics Miklós, dr. Várady Imre, Wolfinger Viktor, Jeszenszky Nándor, Radits Milán, dr. Sándor Mihály, dr. Billitz Béla, Mayer Henrik, Schmidt Antal, Steyer Péter, Konkoly Samu, dr. Pánics Mladen, Vinczanov Mladen, dr. Klein Mór, Nasztics Szvetozár, Kovács Antal, Kiss P. Antal, Magyarov Szvetozár, Turinszky Péter, Gligorjevics János, Terzin Zsivkó, Kozlovaesky Miklós, Dimitrievics Sebő, Milin Száva, Gyukics Gyura, Hirtenstein Márk, Gójkov Mita, Jovanovics Bóso, Veréb György, Czvetkov Ilia, Bakalov Mita, Mija Nika, Kirtyanszky Aca, Risztics Pál, Nasztics Pál, Krumenacker János, Stefanovics Aca, dr. Stern Lázár és dr. Brájer Lajos.

Dr. Perisics Zoltán polgármester üdvözlővén a megjelent képviselőtestületi tagokat, azt mondja, hogy a jelen közgyűlést még szeptember hóban kellett volna megtartani, mivel azonban a megye törvényhatósága a mult évi városi képviselőválasztásokat részben megsemmisítette s mivel ő nem akart csonka képviselőtestületet egybehívni, kénytelen volt a közgyűlés összehívásával várni addig, míg a pótválasztásokat megéjtik. Miután az ülést megnyitottak jelenti ki, egyszersmint tudatja a képviselőtestülettel, hogy Oldal Antal képviselő tárgysorozat előtti felszólalására jelentkezett.

A színház tűzbiztonsága.

Oldal Antal felszólalásában utal a nemrégiben Budapesten oly borzalmas kimenetelt nyert tűzkatasztrófára, amely őt is gondolkodóba ejtette s arra a konkluzióra jutott, hogy az ily nagy tűzveszélyek a jövőben úgy lehetne elejét venni, hogyha a tűzrendészeti szempontból szükséges óvintézkedések idejekorán megtétnének. A Budapesten bekövetkezett katasztrófa két irányban szolgáltat tanulságot és pedig: A tűzoltó-

ságot és az építkezéseknél figyelembe jövő szempontokat illetőleg. Szólv szerint a mi önkéntes tűzoltóságunk hivatásának magaslatán állónak bizonyult és arról csakis a hálás elismerés hangján nyilatkozhatik. Egyben sajnálattal adva kifejezést, hogy ez az önfeláldozóan működő csapat a közönség részéről nem támogatott oly mértékben, a hogyan megérdemelné. A tűzrendészeti oldalát a kérdésnek említve, felhívja a hatóság figyelmét a mi városi színházunk jelenlegi állapotára és azt valóságos tűzfészkeknek mondja. Eseteli egy netán támadó tűzveszély következményeit és az iránt intéz kérdést a polgármesterhez, hajlandó-e kijelenteni, hogy a színház jelenlegi állapotában hárbe nem fogja adni s hajlandó-e oda hatni, hogy színi előadások megtartására addig, míg az óvintézkedések meg nem tétetnek, az engedély megtagadtassék.

A polgármester adott válaszában kijelenti, hogy a tűzvizsgáló bizottság előterjesztést fog tenni a hiányokról, a melyet a városi tanács igyekezni fog minél hamarabb helyreigazítani.

A közgyűlés ezután áttért a tárgysorozatra.

A tankötelesek összeírása.

A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter leirata az óvó- és tankötelesek összeírásával járó költségek fedezése tárgyában. — Ismeretes, hogy Eger városa felhívta az összes városokat, köztük Nagybecskereket is, hogy az óvó- és tankötelesek összeírásából származó költségeket a kultuszminiszter fedezze. Nagybecskerek város képviselőtestülete annak idején magáévá tette ez ügyet, a kultuszminiszter azonban ezen költségek fedezését megtagadta. A közgyűlés a miniszter leiratát tudomásul vette.

Kisebb ügyek.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának jóváhagyott határozata a vashidak építésére vonatkozólag kötött szerződéses tárgyában. — A közgyűlés a törvényhatósági bizottság határozatát tudomásul vette.

Ugyanannak jóváhagyó határozata a szervezési és ügyviteli szabályrendelete tárgyában. — Tudomásul szolgál, a v. képviselők között szétosztandó.

Ugyanannak jóváhagyó határozata a városi előfogatozás bérbeadása tárgyában. — A vármegye feloldotta a városi közgyűlés határozatát. A közgyűlés Vára dy Imre felszólalása után, ki új árlejtés kiírása mellett foglal állást, kimondja, hogy e határozat ellen felelbezz.

Ugyanannak határozata a szőnyeggyárnak adott segély tárgyában. — Tudomásul szolgál.

A polgármester jelentése Dungyerszky Lázár által ajándékozott terület tárgyában. — Köszönettel elfogadtatik.

A hidépítés.

A polgármester jelentése a hidépítés menetéről. — A hidépítési ügyek intézésére kiküldött 10-es bizottság határozata folytán a polgármester jelenti, hogy a kiirási műveltenben a vontató utak ügye teljesen megoldatlan volt és az ajánlatok elbírálásánál a kereskedelemügyi miniszter is ezen munkálatot éppen ezen oknál fogva kivette az általános összeg keretéből s egységáras munkáknak nyilvánította, a melyek a tényleges teljesítményeknek megfelelően a megállapított egységáras szerint lesznek elszámolandók. A részletes felvételek és ezek alapján készített tervekbeől kitűnt, hogy a vontató utakat jóval nagyobb mértékben kell elkészíteni, mint az a kiirási tervekben jelezve volt. Szükségessé vált a megejtett számítások alapján azonkívül a vontatóút szádfalanak részbeni hátrahorgonyzása. Mindezen munkálatok 13.000 kor. költségötbletet okoznak, ami azonban elkerülhető nem volt. Ezen munkálatok végrehajtása elrendelte ett s a polgármester kéri ennek tudomásul vételét. A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

A menedékház bizottság.

Ugyanannak jelentése a menedékház megnyitására és a felügyelő-bizottsági tagok választásáról. — A polgármester ezután bejelentette, hogy a Tomaseváci-uton levő menedékház már teljesen készen áll s hogy azt már a jövő hó 15-én át fogják adni rendeltetési céljának. Egyszersmint felhívja a közgyűlést, hogy a szükséges hat menedékházi bizottsági tagot válasszák meg. A közgyűlés a polgármester jelentését tudomásul vette s az állandó választmány javaslatára bizott-

sági tagokul megválasztotta: Balázi Józsefet, Jeszenszky Nándort, dr. Klein Mórt, Menczer Lipót, Stakits Zsárkót és Szávits Sándort.

A bizottságok megalakulása.

Ezzel kapcsolatban a polgármester jelenté meg, hogy az e hó 15-én tartott városi képviselő pótválasztás alkalmával az egyes bizottságokban üresedések keletkeztek, a melyeknek betöltésére a polgármester szavazólappal való névszerű szavazást rendelt el. A szavazatszedő bizottság elnökül Oldal Antalt, bizalmi férfiaknak pedig Jeszenszky Nándort, dr. Pánics Mladent, Pucs Frigyeszt és Szávits Sándort kéri fel. A bizottságok a szavazással következőképpen alakultak meg:

Allandó választmány: Benkovich Miklós, Risztics Pál, Szávits Sándor, Straits György.

Pénzügy bizottság: Oldal Antal.

Számvizsgáló bizottság: Szávits Sándor.

Építési bizottság: Annau Ádám, Hoff Nándor, Weisz Izidor.

Közmunka bizottság: Annau Ádám, Hubert Zsigmond, Bamveg Péter, Bauer Pál, Magyarov Lázár, Mateics Milán.

Kövezési bizottság: Hoff Nándor, Benkovich Miklós, Marinov Pál, Oldal Antal.

Kerti bizottság: Szalay József, Haidegger Lajos.

Villamvilágítási bizottság: Dr. Pollák Győző, Krumenacker Ferenc, Oldal Antal, Szávits Sándor.

Jövedéki bizottság: Mayer Henrik, Oldal Antal.

Egyéb ügyek.

Hivatalos jelentés a városi képviselőválasztásról. — Tudomásul szolgál.

Hivatalos jelentés az 1904. évi városi költségvetésről. — A költségvetést Szilágyi Albert és Krumenacker Ferenc felszólalása után egyhangul elfogadták.

A számvizsgáló bizottság jelentése az 1902. évi számadásokról. — Elfogadták.

Hivatalos jelentés az Úsztáván felállítandó kompról. — A kompr felállítására az engedély kikérendő.

Hivatalos jelentés a nyomtatványok és írószerek szállítására vonatkozólag megtartott árlejtés eredményéről. — Az írószerekre nézve a Mangold és Schenk, a nyomtatványokra nézve a Pleitz céggel kötendő meg a szerződés.

Hivatalos jelentés a szénszállításra vonatkozólag kötendő szerződésről. — Steinitzer Gézával 6 évre meghosszabbították a szerződés.

Hivatalos jelentés a Theisz-féle ház eladásáról. — Levétetik a tárgysorozatáról.

Hivatalos jelentés a gyümölyi szabályrendelet tervezetéről. — A szabályrendeletet Krumenacker Ferenc módosításával elfogadják.

A legtöbb adót fizetők névjegyzékének megállapítására kiküldött bizottság jelentése. — Az előterjesztés tudomásul vétetik, a bizottságnak kiutalványoztatnak a napidiját. Dr. Pollák kijelenti, hogy nem reflektál napidijra. (Eljenzés.)

Hivatalos jelentés a városi színház bérbeadásáról. — A város a jövőben 2500 koronáért adja bérbe a színházat.

Hivatalos jelentés a város részére szükségelt fuvarozások tárgyában. — Eckstein Mátyás utódjainak ajánlata fogadtatik el.

Hivatalos jelentés a menedékház berendezési tárgyainak beszerzésére vonatkozólag tartott árlejtéséről. — A polgármester intézkedése tudomásul vétetik.

Hivatalos jelentés a toronyórak jökarban tartására kötött szerződés lejárta. — Hoffmann órással a szerződés meghosszabbítottatik.

Hivatalos jelentés az iparos és tanonciskola 1903—904. évi költségvetéséről. — A költségvetést tudomásul veszik s egyben a szubvenció dolgában a kereskedelmi miniszterhez és a kereskedelmi és iparkamarához a fölterjesztés megtörtént.

Az iparos- és kereskedő-inas iskolai bizottság.

Az iparos és tanonciskolai-bizottság beadványa bizottsági tag választás iránt. — A nagybecskereki iparos- és kereskedelmi tanonciskolák számára kiadott szervezet utasítása szerint az iparos és kereskedelmi tanonciskolai-bizottság az 1900-ban tartott képviselőtestületi ülésen 3 évre megválasztott. Most, miután a bizottságnak ezen három évi működési ideje lejárt, dr. Plechl Szilárd, a bizottság elnöke kéri a polgármestert, hogy a bizottságot újra megválasszák s a választás eredményéről értesítsék a kir. tanfelügyelőséget. Az allandó választmány a bizottság elnökül dr. Plechl Szilárdot, alelnökül Menczer Lipót, gondnokul Mayer Rezsőt, tagokul pedig Balázi Józsefet, dr. Brájer Lajost, Rigó Istvánt, Franz J. L.-et, dr. Grandjean Józsefet, dr. Györgyevics Milost, dr. Haidegger Lajost, Jeszenszky Nándort, dr. Klein Mórt, Napoltz Ágostont, Oldal Antalt, Sztraity Györgyöt, Steinitzer Gézával, Szabó Ferencet, dr. Végh Lajost, Weisz Izidort és dr. Weiterschan Józsefet javasolta meg-

választani. A közgyűlés az allandó választmány javaslatát elfogadta.

Hivatalos jelentés a július, augusztus, szeptember és október havi pénztárvizsgálatról. — Tudomásul veszik.

Özv. Kothstein Jánosné és társa kérvénye üzletbérlet átruházása iránt. — Tudomásul veszik.

Haidvogel Lajos kérvénye üzletbérlet átruházása iránt. — Tudomásul veszik.

Hivatalos jelentés a behajthatlan járdakövezési hátralék leírása tárgyában. — Tudomásul veszik.

Kiss Ernő szobra.

A Kiss Ernő szobor-bizottság kérelme segély iránt. — A Kiss Ernő szobor-bizottság kérvényt intézett a városhoz, hogy a szobor céljaira engedjen át a Ferenc József-terem megfelelő helyet s azon kívül járuljon adománnyal a szobor létesítéséhez.

A közgyűlés a Ferenc József-terem megfelelő helyet átenged a szobornak s egyben száz korona segélyt szavaz meg.

A többi ügyek.

Hivatalos jelentés a Benk Dezső volt városi főszámvevő terhére nyilvántartott összegek leírása tárgyában. — Leírják.

Krsztics János volt polgármester előleges számolása. — Az elszámolást tudomásul vették.

Krsztics János kérvénye térítvány visszafizetés alól való felmentés iránt. — Krsztics polgármestersége idejében tudvalevőleg néhány száz koronát elikkasztottak a város pénzéből s ezt Krszticsnak kellett volna megtéríteni. Krsztics kéri, miután őt nem terheli ezért felelősség, mentseik föl a mások által elkezelt összeg megfizetése alól.

A közgyűlés a kérésnek eleget tesz, ennek során egyben helyesléssel fogadják Szilágyi Albert felszólalását, aki abban az ügyben a vizsgálatot vezette, hogy a sikkasztás dolgában az elhunyt Popovics rendőrőrmester ártatlan volt.

Hivatalos jelentés az elemi károk megállapítása körül felmerült költségek mikénti fedezése tárgyában. — A költséget a földadó árnyában kivetik.

Hivatalos jelentés Naszke Ernő városi irnok felmentése tárgyában. — Fizetésének 10%-át kitevő végkielégítéssel tudomásul veszik a felmentést.

Hivatalos jelentés a baromfi-kiállítás díjazására tiszteletdíj adományozása iránt. — A tiszteletdíjra adományozott 100 koronából 56 koronát a város fölmerült költségeire levonnak.

Hivatalos jelentés a villammű részére szükséges árammérők beszerzése tárgyában. — 25 árammérőt beszerznek.

Hivatalos jelentés a beszerzett mezőrendőri könyvesek tárgyában. — Tudomásul veszik.

Hivatalos jelentés a vár. ügyész helyettesítéséről. — A jövőre a városi ügyészt betegsége vagy akadályoztatás esetén a hat tb. városi ülnökök közül helyettesítik valakivel.

A D. M. T. E. helyi bizottságának kérvénye segély iránt. — 140 koronát megszavaznak.

Arendt Ferenc bérlő kérvénye bérösszeg fizetés alól való felmentés iránt. — Mig a kishid fölépül, a bérlőnek a felbért elengedik.

Reitter Oszkár rendőrkapitány szabadság iránti kérvénye. — Tudomásul veszik.

Özv. Kovács Antalné halotti negyed kiutalása iránti kérvénye. — Kiutalják.

Kocsent Pál kérvénye a kaszinó-kertnek a Bakits-utca felé való megnyitása iránt. — Az allandó választmány a megnyitást ellenzi, mig Bogsa Márton a megnyitás mellett érvelt, a közgyűlés többsége azonban az allandó választmány javaslatát fogadja el.

A polgármester előterjeszti, hogy Krumenacker Mátyás városi levéltáros halála folytán a levéltárosi állást be kell tölteni s azonkívül két, esetleg három irnoki állás megüri. A polgármester előterjesztésére megkéri az alispánt, hogy az állásokra írja ki a pályázatot.

Végül a polgármester bejelentette, hogy a törvényhatóság jóváhagyta a város képviselőtestületének azt a határozatát, hogy az Eötvös-utcai állami iskolát terhelő adósságot a városi tisztai nyugdíjalapból fizeti.

A bejelentést a közgyűlés tudomásul vette. Miután a polgármester jegyzőkönyvhitelesítőül Oldal Antal, Annau Ádám, Schmidt Antal, Bogsa Márton, Gligorovics János biz. tagokat kiküldötte, a közgyűlést berekesztette.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déiben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— Iparhatósági ülés. A városi iparhatóság dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ma déltől 11 órakor ülést tartott. Az ülésen 6 mesterségre és 4 kereskedésre vonatkozó ipar-

igazolványt adtak ki. Törlés 8 volt. Az iparhatóság ezen kívül több peres és folyó ügyet intézett el.

— Matiegka Vilmos ezredes. Mint a hivatalos lap legutóbbi száma közli, a király elrendelte, hogy Matiegka Vilmos 29. sz. gyalogezredbeli alezredes a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat eredményéhez képest mint rokkant, mindenféle népfelkelési szolgálatra alkalmatlan, a nyugállományba átvéssék s neki ez alkalmából a tiszteletbeli ezredesi jellegzet adományozta a díj elengedésével.

— Új plébános. A németcegnyi plébánosi állásra Csekonic Endre gróf v. b. t. t. mint kegyur, Geiger Alajost, a temesvári zárdalelkiajtját, mutatta be kinevezésre Desseffy Sándor megyés püspöknek.

— Új anyakönyvvezető. A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Torontál vármegyében a hertelendifalvi anyakönyvi kerületbe Kovács Miklós okleveles jegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével s a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

— Kamenszky György holttestének hazahozatala. 1894. január 20-án Meranban elhunyt alibunári főszolgabíró, megyebizottsági tag s volt 48-as honvéd főhadnagy holttestét a családi kegyelet most haza hozatta idegenből. Kamenszky Árpád és István járiak el Meranban az exhumálásnál és tegnap érkeztek haza az elhunyt tetemeivel, amelyet ma déltől 4 órakor helyeztek el a Kamenszky-család itteni sírboltjában.

— Tanítógyűlések. A „Délmagyarországi tanító-egylet nagyszentmiklósi fiókja” folyó évi október hó 29-én déltől 9 órakor tartja meg ez évi rendes őszi gyűlését Billeden. Tárjak: 1. Emlékbeszéd, tartja Muth János fiók-egyleti elnök. 2. Előadások: a) „A phonomika elmélete és gyakorlata”, előadja Hermann Mihály Billedről, b) „A házi és iskolai nevelés hiányai”, előadja Góczy József Billedről. 3. Tagdíjak beszedése. 4. Új tagok felvétele és a kilépettek törlése. 5. Indítványok. 6. Jegyzőkönyvi hitelesítők és hírlapi tudósítók kijelölése. 7. A jövő gyűlés helyének meghatározása. — A „törökkanizsai fiók-kör” folyó évi őszi gyűlését szintén október hó 29-én Kükékházán fogja megtartani. A gyűlés tárgyai: 1. 1/8 órakor választmányi gyűlés. 2. 8 órakor a gyűlés megnyitása. 3. Jegyzőkönyvi hitelesítők kijelölése. 4. Elnöki jelentés. 5. Pénztárosi jelentés. 6. Gyakorlati tanítás. Riedl Honatól. 7. A gazdaságtan köréből. Dragán Tamástól. 8. A kézügyesítő oktatásról. * * * 9. Indítványok. (A gyűlés előtt adandók be.) 10. Tagsági díjak beszedése. 11. Istentisztelet. 12. Hunyár Antal kükékházai áll. isk. igazgató üdvözlése 50 éves tanítóskodása alkalmából. — „A pancsovai fiók-egylet” november hó 5-én, déltől 10 órakor Pancsován a város nagy tanácstermében tartja meg ez idei őszi közgyűlését. A napirend főbb pontjai: Elnöki megnyitó. Elnöki jelentés. Új tagok felvétele. Elnöki előterjesztések. Pénztárnoki jelentés. Számvizsgálók jelentése.

— Alakuló egyházközség. A törökkanizsai és környékbeli ev. ref. hívek, összesen mintegy 200 lélek, mozgalmat indítottak az iránt, hogy a nagyikindai ev. ref. egyház fiókjaként egyházközséggé alakuljanak. Az alakuló gyűlésre a meghívásokat a napokban küldik szét.

— A t.-kanizsai munkáslakások. Tudvalevő dolog, hogy a t.-kanizsai munkások, mintegy százan, a múlt évben a községből munkáslakások céljaira, a vasútér mellett, kedvezményes házhelyeket kértek munkáslakások építése céljából. Akkor a községnél nem nyert kedvező elintéztést e kérvény, miért is a kérelmezők a minisztériumhoz fordultak, egyszersmind anyagi segélyt is kérve a kormánytól. Kérvényükre most jött meg a válasz, melylyel a belügyminiszter 5000 korona segélyt adott a t.-kanizsai munkáslakások céljaira s úgy hogy lehetőleg a helybeli szövetkezet vagy más alkalmi szövetkezet útján létesíttessék a munkástelep — mintegy 50 ház — felépítése.

— Katonák esküje. A november 1-én szokásos katonai ujoncok eskütétele megszokott alakjában, megfelelő ujoncok hiányában, az idén elmarad. Az önként bevonult ujoncok eskütételére nézve még nem történt megállapodás, hogy azok most esküsznek-e föl, mint más években, vagy pedig a kontingensnek a sorozás által várható kiegészítése után. A bevonult póttartalékosokat ellenben fölesketik a királyra és zászlóra. A november 1-én szokásos ünnepléses eskütétel, a tábori pap beszéde az ujoncokhoz, mindez elmarad.

— Leugrott a robogó vonatról. Pap György lukácsfalvai lakos a múlt napokban Martonosra akart utazni, de tévedésből Szegeden a temesvári vonatra szállt föl. Éjjel észre vevén Oroszlámon a tévedést, leugrott a robogó vonatról, de oly szerencsétlenül esett a földre, hogy ballábát

eltörte. Ez még nem elég, hanem a kihágásért még külön meg is kell bünhődnie, mert a vasuti vezetőség följelentette.

— **A pancsovai vörhenyjárvány.** Pancsován, mint lapunknak jelentik, a vörhenyjárvány egyre terjed. A járvány súlyos voltát mutatja, hogy az elmúlt héten többen meghaltak vörhenyben. Most ötven beteget ápolnak a városban. A városi hatóság a legszigorúbb intézkedésekkel küzd a járvány ellen.

— **Leharapta az orrát.** A nagykikindai városi szegényház utcája a minap véres verekedésnek volt színhelye. B o z s i n Zsiva ottani földműves berugott állapotban a város végén levő kocsmából jövet, összeszólkózott a szintén erősen bepálinkázott G a v r a n o v Dana tehénpásztorral. Az összeszólkózásból parázs verekedés származott, melynek hevében Gavranov többö leharapta a ellenfele orrát. B o z s i n t súlyos sérülésével a közokórházba szállították.

Az osztálysorsjáték játékterve. Most, hogy a nagy. kir. szab. osztálysorsjáték tizenkettedik sorsjátéka véget ért és már legközelebb megkezdődik a tizenharmadik sorsjáték: a közönség nagy érdeklődéssel fogadhatja az osztálysorsjáték hivatalos játéktervének közzétételét. Mert ebből a tervből az világlik ki, hogy összesen százötzezer sorsjegyet közt 14.459.000 koronát sorsolnak ki, s hogy a nyeresemények száma akkora, hogy minden második sorsjegyre egynek-egynek okvetlenül jutnia kell. De tekintélyes a nagyobb nyeresemények száma is és imponzánsan nagyok a főnyeresemények és a jutalomdíj. Ennek a játéktervének köszönheti az osztálysorsjáték az ó nagy elterjedtségét és népszerűségét, valamint azt a bizodalmat is, a melyet iránta a közönség tanusít.

A Horgony Pain-Expeller (Richters Linimentum Capsici comp.) igazi népszerű házi szerre lett, mely számos családban már több mint 34 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, közhvény, csuszál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő, sőt járványkórnaál, minő: a kolera és hányó hasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitünő házi szer jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 fillér, 1 kor. 40 fillér és 2 korona árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expellert”, vagy „Richter-féle Horgony-Linimentum”-et tessék kérni és a „Horgony” védjegyre figyelni kell.

A karlovai szerb népgyűlés betiltása.

— Kiküldött tudósítónk telefonjelentése. —

Karlova, október 27.

Az ugynevezett szerb radikális párt ma délután egy órára Karlovára kitűzött népgyűlése fiaskót vallott.

A népgyűlést ugyanis Horváth Zoltán törökbecsei főszolgabíró betiltotta s így az elmaradt.

A gyűlésre egyébként, mely elé magyar politikai körökben bizonyos érdeklődéssel néztek, mert a népgyűlés tárgyszorozatában az is szerepelt, hogy milyen állást foglaljon el az említett párt a mai politikai helyzettel szemben, a szerbek nem valami nagy számmal jöttek el s általában jóval kisebb érdeklődést mutattak iránta, mint a milyen jelentőséget másrésztől tulajdonítottak a gyűlésnek.

A betiltásról egyébként már három nap óta tudomása volt a gyűlés összehívóinak, mert Törökbecsén a főszolgabíró három nappal ezelőtt kézbesítette a betiltó végzést a gyűlés egyik összehívójának Jo an o v i c s M i l i v o j karlovai gör. kel. lelkésznek, aki azt tudomásul vette s egyben az összehívók nevében a belügyminiszterhez felebbezett.

A főszolgabíró betiltó végzését azzal indokolta, hogy politikailag Magyarországon csak egy egységes nemzet van, a magyar, miért is más nemzeti politikai pártot s ennek ténykedéseit elismerni nem lehet.

A gyűlés összehívói reménykedtek abban, hogy a belügyminiszter határozata máig leérkezik, de azért számítottak az ellenkezőre is s így a gyűlés megtartásáról mára lemondtak s erről híveiket értesítették.

Mindazáltal többen nem tudtak a gyűlés elmaradásáról s a távolabbi vidékekről eljöttek a gyűlésre s csak a színhelyen a karlovai nagyvendéglőben tudták meg a gyűlés betiltását, amit minden különösebb izgalom nélkül vettek tudomásul.

TAVIRATOK.

A válság.

A kilences bizottság ülése.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szabadelvűpárt kilences bizottsága ma délelőtt ülést tartott, hogy Tisza István gróf deszignált miniszterelnök Bécsből hozott módosításait tárgyalja.

Az ülés eredményéről még határozott értesítés nincs, de élénk vita folyt a módosítások tárgyában.

A déli órákban az a hír terjedt el, hogy a kilences bizottság eddigelé nem tudott megállapodásra jutni a módosítások dolgában.

Egyik esti lap szerint Apponyi Albert gróf egynegyed 1 órakor izgatottan otthagyta az ülést és ugyanez ujság híre szerint Apponyi gróf néhány hívével együtt ki fog lépni a szabadelvűpártból.

A politikai körökben egész délután nagy az izgalom és mindenki élénk érdeklődéssel várja a történéndöket.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kilences bizottság ülése délután 2 óra tájban ért véget. A bizottság arra a megállapodásra jutott, hogy úgy a maga javaslatát, mint Tisza István gróf módosításait a szabadelvűpárt holnap értekezlete elé terjeszti.

A szabadelvű párt értekezlete.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti táv.) Az országos szabadelvűpártot holnap este 6 órára értekezletre hívták össze. Az értekezleten M ü n n i c h Aurél előadó fogja bemutatni a kilences bizottság javaslatát és egyben Tisza István gróf módosításait, a mely után Tisza István szóval fel és kifejti a maga programját.

Fadrusz János halála.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti táv.) Fadrusz János, a hirneves szobrászt szerdán délután fogják eltemetni naphegyi házából. A temetés rendezéséről a képzőművészeti társaság gondoskodik, a mely a temetés részletei dolgában ma délután 5 órakor ülést tartott. A nagy mester özvegyéhez egyébként számtalan részvét távirat és levél érkezik nemcsak az országból, de külföldről is, ami élénken tanusítja az általános részvétet.

Vályi püspök jubileuma.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Eperjesről jelentik, V á l y i János püspök 20 éves jubileumának holnap ünnepsége igen fényesnek ígérkezik. A tanulóifjúság már ma ünnepi matinéet tartott, melyen nagy közönség jelent meg. A holnap ünnepségnek egyik kimagasló pontja lesz a remek pástortbot átadása, melyet a gör. katolikus magyarok országos bizottsága ajándékoz a püspöknek.

A cár és a német császár találkozása.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pétervári jelentések hivatalosan megerősítik, hogy Miklós orosz cár és Vilmos német császár Wiesbadenben találkozni fognak. A találkozás novemberben lesz s a részletes intézkedéseket most állapítják meg.

A horvát bán betegsége.

Budapest, október 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zágrábról jelentik, Pejacsevics horvát bán egészségi állapota változatlan, de az orvosok szerint veszedelemtől nem kell tartani.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. október 27.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	50 kilogr. ára		kilós	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	7.50	7.65	80	7.85	8.—
Pestvidéki uj	76	7.40	7.55	80	7.75	7.90
Bánsági uj	76	7.45	7.60	80	0.—	0.—
Bácskai uj	76	7.55	7.70	80	0.—	0.—
E r s e						
uj elsőrendű		70—75	6.20		6.30	
uj másodrendű		—	6.10		6.20	
Á r p a						
takarmány		60—62	5.50		5.70	
égetni való		62—64	5.40		5.50	
sörfőzésre való		64—66	0.—		0.—	
Z a b						
uj elsőrendű		39—41	5.55		5.70	
Tengeri ó bánsági		—	6.10		6.20	
másnemű		—	6.20		6.30	

Határidő-üzlet.

Budapest, október 27. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak nagyjából változatlanok. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.65—
Buza (áprilisra 1904.)	7.73—
Tengeri (májusra 1904.)	5.32—
Zab (októberre)	5.40—
Rozs (októberre)	6.26—

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1903. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

141545. sz. 1903. A/III.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a m. kir. államvasutak vonalain, illetve műhelyeiben 1904. évben, esetleg 1905. és 1906. években szükséges kötéltáru anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat és azok egy évi mennyiségét feltüntető ajánlati űrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlat-tételnél kötelező, részletes módokat tartalmazó ajánlati felhívás valamennyi hazai és horvát-szlavonországi kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és az alulírott igazgatóság „Anyag és leltár beszerzési szakosztály”-ánál (Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 48. ajtószám alatt) díjtalanul kapható.

Az előirt módon kiállított, ivenkint egy koronás magyar királyi okmánybéllyel ellátott ajánlatok, az ivenkint 30 filléres magyar királyi okmánybéllyel ellátott és aláirt ajánlati felhívással együtt, lepecsételve legkésőbbben folyó évi november hó 5-ikének dél 12 órájáig a fentemlített szakosztálynál benyújtandók, vagy posta útján odaküldendők.

Az ajánlat borítéka e felirással látandó el: „Ajánlat 141545/903. számhoz.”

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó cikkek egy évi értékének 5%-ka, legkésőbb folyó évi november hó 4-ének déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak budapesti központi főpénztáránál, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz nélkül, vagy később benyújtott, valamint az olyan ajánlatok, melyek nem az előirt módon tételnek, vagy a melyek az aláirt ajánlati felhívás nélkül nyújtatnak be, figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1903. évi október hóban.

(3.2)

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

